



Republica Moldova

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

DECIZIE

DE INADMISIBILITATE

a sesizării nr. 43b/2015

pentru interpretarea articolelor 96 alin. (2), 98 alin (3)
și 106 din Constituția Republicii Moldova și exercitarea controlului
constituționalității Hotărârii Parlamentului nr. 181 din 29 octombrie 2015
privind exprimarea votului de neîncredere Guvernului

(exprimarea votului de neîncredere Guvernului)

CHIȘINĂU

9 noiembrie 2015

Curtea Constituțională, statuând în componența:

DI Alexandru TĂNASE, *președinte*,

DI Aurel BĂIEȘU,

DI Igor DOLEA,

DI Victor POPA, *judcători*,

cu participarea dnei Aliona Balaban, *grefier*,

Având în vedere sesizarea depusă la 4 noiembrie 2015,

înregistrată la aceeași dată,

Examinând preliminar sesizarea menționată,

Având în vedere actele și lucrările dosarului,

Deliberând la 9 noiembrie 2015 în ședință închisă,

Pronunță următoarea decizie:

ÎN FAPT

1. La 4 noiembrie 2015, deputații din fracțiunea parlamentară a Partidului Liberal Democrat din Moldova au adresat Curții Constituționale sesizarea pentru interpretarea articolelor 96 alin. (2), 98 alin. (3) și 106 din Constituția Republicii Moldova.

2. Prin aceeași sesizare, deputații au solicitat exercitarea controlului constituționalității Hotărârii Parlamentului nr. 181 din 29 octombrie 2015 privind exprimarea votului de neîncredere Guvernului.

A. Motivele sesizării

3. Autorii sesizării au solicitat interpretarea articolelor 96 alin. (2), 98 alin. (3) și 106 din Constituția Republicii Moldova prin raportare la următoarele întrebări:

„1. Poate fi demis Guvernul prin moțiune de cenzură ce are ca temei pretinse suspiciuni de corupție, care nu au fost probate?

2. Poate fi adoptată de către Parlament o moțiune de cenzură bazată pe suspiciuni de corupție față de o persoană concretă, ce deține funcția de Prim-ministru ori membru al Guvernului, fără a deține sau a exista informații de la organele de urmărire penală privind o bănuială rezonabilă în acest sens?”

4. Invocând principiul statului de drept, consfințit în articolul 1 alin. (3) din Constituție, autorii sesizării consideră că Hotărârea Parlamentului nr.181 din 29 octombrie 2015 privind exprimarea votului de neîncredere Guvernului este neconstituțională.

B. Legislația pertinentă

5. Prevederile relevante ale Constituției (M.O., 1994, nr. 1) sunt următoarele:

Articolul 1 Statul Republica Moldova

„[...]”

(3) Republica Moldova este un stat de drept, democratic, în care demnitatea omului, drepturile și libertățile lui, libera dezvoltare a personalității umane, dreptatea și pluralismul politic reprezintă valori supreme și sunt garantate.”

Articolul 96 Rolul

„(1) Guvernul asigură realizarea politicii interne și externe a statului și exercită conducerea generală a administrației publice.

(2) În exercitarea atribuțiilor, Guvernul se conduce de programul său de activitate, acceptat de Parlament.”

Articolul 98 Învestitura

„[...]”

(3) Programul de activitate și lista Guvernului se dezbat în ședința Parlamentului. Acesta acordă încredere Guvernului cu votul majorității deputaților aleși.

[...]”

Articolul 100 Încetarea funcției de membru al Guvernului

„Funcția de membru al Guvernului încetează în caz de demisie, de revocare, de incompatibilitate sau de deces.”

Articolul 103 Încetarea mandatului

„(1) Guvernul își exercită mandatul până la data validării alegerilor pentru un nou Parlament.

(2) Guvernul, în cazul exprimării votului de neîncredere de către Parlament, al demisiei Prim-ministrului sau în condițiile alineatului (1), îndeplinește numai funcțiile de administrare a treburilor publice, până la depunerea jurământului de către membrii noului Guvern.”

Articolul 106 Exprimarea neîncrederii

„(1) Parlamentul, la propunerea a cel puțin o pătrime din deputați, își poate exprima neîncrederea în Guvern, cu votul majorității deputaților.

(2) Inițiativa de exprimare a neîncrederii se examinează după 3 zile de la data prezentării în Parlament.”

ÎN DREPT

A. Argumentele autorilor sesizării

6. Potrivit autorilor sesizării, retragerea încrederii față de Prim-ministru pentru pretinse motive de corupție, care nu au fost probate, pune întregul cabinet de miniștri în situația de incompatibilitate politică și, prin urmare, în imposibilitatea de a-și exercita funcțiile specifice puterii executive.

7. Autorii sesizării susțin că moțiunea de cenzură, ce are drept temei suspiciuni de corupție împotriva Prim-ministrului, neconfirmate prin date oficiale de către organele de urmărire penală sau prin alte documente, nu poate fi votată și reprezintă o sfidare a principiilor statului de drept.

8. Din aceste motive, autorii sesizării consideră neconstituțională Hotărârea nr.181 din 29 octombrie 2015, prin care Parlamentul și-a exprimat votul de neîncredere asupra activității Guvernului.

B. Aprecierea Curții

9. Curtea reține că, în temeiul articolului 135 alin. (1) lit. a) și lit. b) din Constituție, articolului 4 alin. (1) lit. a) și lit. b) din Legea cu privire la Curtea Constituțională și articolului 4 alin. (1) lit. a) și lit. b) din Codul Jurisdicției Constituționale, controlul constituționalității hotărârilor Parlamentului și interpretarea Constituției țin de competența Curții Constituționale.

10. Curtea menționează că deputatul în Parlament este abilitat cu dreptul de a sesiza Curtea Constituțională, în conformitate cu articolele 25 lit. g) din Legea cu privire la Curtea Constituțională și 38 alin. (1) lit. g) din Codul Jurisdicției Constituționale.

11. Curtea reține că prerogativa care i-a fost acordată prin articolul 135 alin. (1) lit. b) din Constituție presupune stabilirea sensului autentic și deplin al normelor constituționale, care poate fi realizată prin interpretarea textuală sau funcțională, în măsura în care poate fi dedusă din textul Constituției, ținând cont de caracterul generic al normei. Necesitatea interpretării trebuie să fie confirmată prin esența problemei de drept rezultată din caracterul neuniform al dispozițiilor constituționale.

12. Concomitent, Curtea reține că interpretarea dispozițiilor constituționale comportă caracter oficial și obligatoriu pentru toți subiecții raporturilor juridice.

13. Având în vedere importanța interpretării dispozițiilor constituționale, Curtea Constituțională tratează sesizările de acest caracter cu o exigență deosebită. Prin urmare, acestea pot fi acceptate pentru examinare în fond doar în cazul în care dispoziția constituțională, a cărei interpretare se solicită, este incertă, ambiguă sau incompletă.

14. Curtea reține că sesizarea prezentată vizează interpretarea articolelor 96 alin. (2), 98 alin. (3) și 106 din Constituție, sub aspectul elucidării faptului dacă poate fi demis Guvernul prin moțiune de cenzură, având ca

temei pretinse suspiciuni de corupție, care nu au fost probate de organele de drept competente.

15. De asemenea, prin raportare la întrebările formulate și cu invocarea principiului statului de drept, a fost solicitat controlul constituționalității Hotărârii Parlamentului nr. 181 din 29 octombrie 2015 privind exprimarea votului de neîncredere Guvernului.

16. Curtea menționează că prevederile articolului 96 alin. (2) din Constituție stabilesc că, în exercitarea atribuțiilor, Guvernul se conduce de programul său de activitate, acceptat de Parlament. Totodată, în condițiile articolului 98 alin. (3) din Constituție, programul de activitate al candidatului la funcția de Prim-ministru se dezbate în ședința Parlamentului.

17. Ținând cont de obiectul de reglementare al prevederilor articolelor 96 alin. (2), 98 alin. (3) din Constituție, Curtea constată că întrebările formulate de autorii sesizării nu pot fi raportate la normele a căror interpretare se solicită, or, acestea vizează în exclusivitate programul de activitate al Guvernului.

18. În ceea ce ține de interpretarea articolului 106 din Legea Supremă, Curtea reține că potrivit acestuia: „Parlamentul, la propunerea a cel puțin o pătrime din deputați, își poate exprima neîncrederea în Guvern, cu votul majorității deputaților. Inițiativa de exprimare a neîncrederii se examinează după 3 zile de la data prezentării în Parlament.”

19. Curtea menționează că norma constituțională cuprinde trei condiții pentru exprimarea de către Parlament a votului de neîncredere Guvernului, și anume: 1) *propunerea să fie inițiată de cel puțin o pătrime din deputați;* 2) *exprimarea neîncrederii se face cu votul majorității deputaților;* 3) *propunerea privind exprimarea neîncrederii se examinează după 3 zile de la data prezentării acesteia în Parlament.*

20. Curtea subliniază că, potrivit normei constituționale enunțate, legiuitorul constituant nu a condiționat exprimarea neîncrederii față de Guvern de existența anumitor motive. Respectiv, Parlamentul poate exprima votul său de neîncredere Guvernului în lipsa oricărui temei și doar cu respectarea condițiilor cuprinse în articolul 106 din Constituție.

21. De asemenea, Curtea reține că articolul 106 din Constituție se aplică separat fără a fi coroborat cu alte norme constituționale.

22. În Hotărârea nr.4 din 22 aprilie 2013 Curtea a reținut:

„79. Prin adoptarea moțiunii de cenzură, mandatul de încredere acordat de Parlament încetează, iar executivul este demis. Rezultă că mandatul de încredere are nu numai semnificația investirii, pe baza sa, a executivului, dar și a necesității ca, pe toată durata misiunii sale, acesta să se bucure de sprijinul majorității parlamentare, prin votul căreia s-a format. Atunci când acest sprijin, și deci încrederea pe care o presupune, nu mai există, adoptarea moțiunii de cenzură creează posibilitatea ca, prin formarea unui nou executiv, echilibrul dintre puterea legislativă și cea executivă să fie restabilit. Astfel, moțiunea de cenzură este instrumentul juridic prin care Parlamentul poate retrage încrederea acordată executivului.”

23. În concluzie, Curtea constată că dispozițiile constituționale, a căror interpretare se solicită, nu conțin ambiguități, imprecizii sau neclarități, motiv pentru care nu necesită a fi interpretate de Curtea Constituțională.

24. Totodată, Curtea reține că alegațiile autorilor sesizării în partea ce ține de controlul constituționalității Hotărârii Parlamentului nr. 181 din 29 octombrie 2015 privind exprimarea votului de neîncredere Guvernului, la fel, sunt fundamentate pe argumentele invocate în susținerea interpretării solicitate, fapt pentru care sesizarea nu poate fi acceptată pentru examinare în fond.

Din aceste motive, în temeiul articolului 26 alin. (1) din Legea cu privire la Curtea Constituțională, articolelor 61 alin. (3) și 64 din Codul jurisdicției constituționale, Curtea Constituțională

DECIDE:

1. *Se declară inadmisibilă* sesizarea fracțiunii parlamentare a Partidului Liberal Democrat din Moldova pentru interpretarea articolelor 96 alin. (2), 98 alin. (3) și 106 din Constituția Republicii Moldova și controlul constituționalității Hotărârii Parlamentului nr. 181 din 29 octombrie 2015 privind exprimarea votului de neîncredere Guvernului.

2. Prezenta decizie este definitivă, nu poate fi supusă nici unei căi de atac, intră în vigoare la data adoptării și se publică în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

Președinte

Alexandru TĂNASE